

— לאחר בת קול.

ואי בעית אימא, לעולם איירי אף לאחר שיצאה בת קול שהלכה כבית הלל. והא דקתני הרוצה לעשות כבית שמאי עושה — רבי יהושע היא, דאמר: אין משגיחין בבית קול! כי "לא בשמים היא", ומשניתנה תורה לבני אדם, דעת חכמים היא הקובעת בעניני הלכה, ואין בכח בת קול להתערב להכריע כנגד דעת חכמים.

והדרין לקושיין: מכל מקום, קשיא, כיצד נקט רבא כשתי חומרות סותרות!?

ומשנינן: אמר רב טבות: לא כך היה המעשה. שלא אמר רבא דרמינא עליה בין חומרי דרב ובין חומרי דשמואל. אלא כולה — כרב, שהילכתא כוותיה באיסורי, עבדא.

ומה שהטריף רבא מחמת שהתחיל לשחוט בתורבץ הושט, הוא משום שגם אליבא דרב אין תורבץ הושט מקום שחיטה.

דכי אתא רמי בר יחזקאל, אמר: לא תצייתו להו, להני כללי, דכילל יהודה אחי משמיה דרב! והיינו, אל תקבלו את מה שאמר רב יהודה אחי משמו של רב [שסתם שמועה בשם רב שנאמרה בדורות שאחר רב, רב יהודה אמרה], וגם מה שנאמר לעיל כאילו הטיל רבא על הבהמה את חומרי רב שהנקב בוושט ובכל שהוא, ולפי רב אין זה מקום שחיטה — לא זו היא שיטתו של רב!

אלא, הכי אמר רב: וושט — נתנו בו חכמים שיעור עד היכן הוא כשר לשחיטה. ומעבר למקום זה הרי הוא פסול לשחיטה, כדין קנה, שיש לו מקום מסוים ומוגדר ששוחטים בו, ומעבר למקום זה, כל השוחט בו פסולה

אבל, העושה מקולי בית שמאי ומקולי בית הלל — הרי זה רשע!

והעושה מחומרי בית שמאי ומחומרי בית הלל בשתי חומרות סותרות — עליו הכתוב אומר [קהלת ב] "הכסיל — בחושך הולך".

אלא, אי עביד כבית שמאי, ליעביד כקוליהן וכחומריהן, ואי עביד כבית הלל, ליעביד כקוליהן וכחומריהן!

ותיקשי לרבא, שנקט שתי חומרות דסתרי אהדדי.

שמצד אחד נקט חומרא דרב שנקובת תורבץ הוושט היא בכל שהוא, ומאידך נקט כחומר דשמואל, שאמר לאו מקום שחיטה הוא! והרי הני תרי חומרי סתרי אהדדי, כי לפי רב מקום שחיטה הוא, ואמאי מטרפינן כשהתחיל לשחוט בתורבץ הושט והמשיך בוושט עצמו?!

ועתה מבאר את הגמרא את דתניא, לעולם הלכתא כבית הלל, וכל הרוצה כדברי בית שמאי עושה, וכל העושה כדברי בית הלל עושה.

והוינן בה: הא גופא קשיא! אמרת, לעולם הלכה כדברי בית הלל, והדר תני: והרוצה לעשות כדברי בית שמאי, יעשה?!

ומשנינן: לא קשיא!

כאן, דאמרינן יכול לעשות כבית שמאי — קודם בת קול שיצאה משמים והודיעה שהלכה כבית הלל.

כאן, דאמרינן לעולם הלכה כדברי בית הלל

שחיתתו מדין הגרמה.

והיינו, שפסול הגרמה הנוהג בקנה, נוהג גם בוושט, שאם שוחט מעל המקום הראוי לשחיטה, נפסלת שחיתתו, מהלכה למשה מסיני, הנקראת "הגרמה".

ודייקין: **מדקאמר** וושט נתנו בו חכמים שיעור למקום השחיטה, מכלל זה אתה למד **דתורבין הושט**, שהוא בסוף הושט, **לאו מקום שחיטה הוא** [כי אם גם הוא היה מקום שחיטה, נקיבתו מטרפה במשהו! בדומה לגררת, שאין חילוק בין מקום שחיטה לבין מקום שאינו ראוי לשחיטה, שבשניהם שיעור הנקיבה הפוסלת שווה] ובגררת שיעורו ברובא].

והיינו דעביד רבא כרב בלבד, שפסל את החיתוך במשהו בתורבין הושט, על אף שאין הוא מקום שחיטה.

והוינן בה: השוחט, ובא לחתוך את הושט, אם בא לשחוט **למעלה**, לצד הראש, **עד כמה**, עד איזה גובה בצואר הבהמה יכול הוא לשחוט?

אמר רב נחמן: עד כדי "תפיסת יד". צריך להניח מצד הראש שיעור של ארבע אצבעות.

ואם בא לשחוט ולחתוך את הושט **למטה**, בחלקו התחתון של הושט, לצד הגוף, **עד כמה** יכול הוא לשחוט?

אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוח: עד כדי שישעיר. והיינו, עד המקום שיש בו שיעור [שלאחר שחיטה גוררים את השיער המצוי

בפנים, באיזור החיבור של הושט והכרס. ועד מקום השיער מיקרי וושט, ומשם ואילך מיקרי כרס].

ופרכינן: **איני! והאמר רבינא אמר גניבא משמיה דרב: טפח בוושט, בסמוך לכרס, זהו "כרס הפנימי"!**

והיינו, שמניחה הגמרא עתה שהשיער נמצא רק בתוך הכרס עצמה, ולא בוושט, ואם כן תיקשי: **אמאי** אמר רב נחמן בשם רבה בר אבוה שאפשר לשחוט את הושט עד מקום השיער, והיינו את הושט כולה, עד מקום חיבורה לכרס [שבה נמצא השיער]? והרי אמר רב שהטפח האחרון בוושט, הסמוך לכרס, דין כרס לו, ואין זה מקום שחיטה, ואם כן, **כי קא שחט** במקום הטפח האחרון, **בכרס קא שחיט!**

ומשנינן: **אימא הכי: טפח בכרס** שהוא סמוך לושט, זהו **כרס הפנימי** האמור במשנתנו, שנקיבתו היא בכל שהוא. וקרי ליה "פנימי" משום שהוא נחבא בין צלעות החזה. ואילו שאר הכרס, מטפח ואילך, הרי הוא הכרס החיצון, שנידון בקריעת רובו.

איבעית אימא: כי קאמר רב שטפח בוושט נקרא "כרס", **בתורא** — **דמשעיר טפי**. שיש שוורים גדולים ששערות הכרס נכנסות מהכרס לתוך הושט בשיעור טפח. ובשוורים אלו מקום שחיתתם הוא עד למקום שנכנסים השערות, ולא במקום השערות.

אמר רב נחמן אמר שמואל: תורבין הושט שניטל כולו מלחי — **כשר**. ולקמיה פריך שניתוק זה של תורבין הושט מחיבורו אל

הלחי מיקרי "עיקור סימנים", ואמאי כשר.
ותנא תונא [ותנא דמתניתין דידן מסייע לן]:
ניטל לחי התחתון — **כשר!** והרי כיון שניטל
 הלחי התחתון, שהוא מקום חיבור הסימנים
 אל הלחי, ניתקו הסימנים ממקום חיבורם.
 והיינו דאמר שמואל, תורבץ הוושט שניטל,
 וניתקו הסימנים, הרי הוא כשר.

מתקיף לה רב פפא לרב נחמן: **והאיכא פסול**
 של **עיקור סימנים**, שהרי בנטילת תורבץ
 הוושט, נעקרים הסימנים מחיבורם?!

ופרכינן לאתקפתיה דרב פפא: **ולרב פפא** —
קשיא מתניתין?! שהרי קתני בה "**ניטל לחי**
התחתון — **כשר**", ומשמע שלא איכפת לן
 מניתוק תורבץ הוושט ללחי, שהרי כשניטל
 הלחי התחתון מתנתק החיבור של תורבץ
 הוושט אליו, ואפילו הכי הכשיר התנא
 דמתניתין.

בשלמא מתניתין **לרב פפא לא קשיא**, כי הא
 דפסל רב פפא הוא כשניטל תורבץ הוושט,
דאיעקור איעקורי, שעקירת תורבץ הוושט
 נחשבת עיקור סימנים, שניתקו הסימנים
 לגמרי בין מהלחי ובין מהבשר שהם מעורים
 בו.

ואילו **הא** דהכשיר תנא דמתניתין כשניטל
 לחי התחתון, הוא כאשר נשאר הסימנים
 מחוברים לבשר, **דאיגום איגומי** הלחי
מעילוי סימנים, שנגמם הלחי בצורה שהוא
 עצמו אמנם ניתק מהסימנים, אבל היה
 הניתוק מעל הבשר שהסימנים מעורים בו,
 ונמצא שעדיין מעורים הסימנים בבשר, שלא
 נותקו הימנו בנטילת הלחי התחתון, ובכהאי
 גוונא לא הוי "עיקור סימנים".

אלא, לשמואל, שהכשיר אפילו בניטל תורבץ
 הוושט כולו, **קשיא**, שהרי תורבץ הוושט
 הוא מקום החיבור של הוושט הן ללחי והן
 לבשר, ומשניטל תורבץ הוושט מתנתקת
 הוושט במקום חיבורה, בין מהלחי ובין
 מהבשר שהיתה מעורה בו, ואם כן, הוי
 עיקור סימנים, וכיצד הכשיר זאת שמואל?!

ומשנינן: **לא תימא** דקאמר שמואל ניטל
 תורבץ הוושט **כולו** כשר, **אלא** אימא ניטל
רובו של תורבץ הוושט. ובמקצת שנותר
 איכא חיבור של הוושט ללחי, ודיינו במיעוט
 זה.

ופרכינן: **והאמר רבה בר בר חנה אמר**
שמואל: סימנים שנדלדלו ברובן טרפה!
 והכא, משנעקר תורבץ הוושט ברובו נמצא
 שנעקרו הסימנים ברובן?!

אמר רב שישא בריה דרב אידי: הא דקאמר
 שמואל שבתורבץ הוושט שניטל רובו
 ונשתייר מקצתו מהני מיעוט הסימנים
 המחוברים, איירי **דאקפל איקפולי**. שנקלפו
 רוב הסימנים מעל הבשר, ונשארו מיעוטים,
 דבכהאי גוונא מבריאה הבהמה וחוזרים
 הסימנים ומתחברים, ולפיכך לא הטריפה
 שמואל אלא הכשירה.

ואילו **התם**, בפסול עיקור סימנים, איירי
דאפרוק אפרוקי, שמיעוט הסימנים
 המחוברים אינו מחובר ביחד, אלא מפוזר,
 ומיעוט סימנים שכזה אינו מבריא. ולישנא
 ד"איפורקי אפרוקי" הוא דימוי לדבר
 המתפרק על ידי שנעקר בכח ממקומו,
 שהחיבורים הנשארים אינם במקום אחד,
 אלא משתיירים כמה חיבורים קטנים בפיזור.

שנינו במשנה: **ופסוקת הגרגרת:**

תנא: כמה הוא שיעורה של פסוקת הגרגרת?
ברוכה:

וכמה הוא רוכה?

את חלל הקנה [גרגרת] מקיף דופן, ומידת עוביו של הדופן משתנה. כלפי חוץ הוא דופן עבה, וכלפי פנים הוא דופן דק. ומעתה, כשאנו באים למדוד את פסיקת רוב הקנה, הרי אם חתך רובו של הקנה מהצד החיצון, יתכן והחתך שנחתך ברוב הקנה יגיע רק למיעוט חלל הקנה. כי, כאמור, הצד החיצוני של הדופן הוא עבה, ונמצא, שאפילו יחתוך בו את רובו של הקנה, עדיין לא יגיע החיתוך אלא לתחילת חלל הקנה. [עיין ציור בספר שיחת חולין].

וזהו בעיית הגמרא מה נקרא פסיקת רובה של הגרגרת: האם משמעותו היא פסיקת רוב עוביה של הגרגרת, על אף שאין פסיקה זאת כוללת את חיתוך רוב החלל הפנימי של הגרגרת. או שמא פסיקת רוב הגרגרת משמעותה פסיקת רוב חללה הפנימי, וכל שלא נחתכה הגרגרת עד שייחתך רוב חללה הפנימי, אין זה "פסיקה ברוכה".

רב אמר:

רוב עוביה. שמצטרף עובי הדופן אל החלל, ואפילו אל מיעוט של החלל, לשיעור רוב פסיקת הגרגרת. (27)

ואמרי לה, יש אומרים, הכי אמר רב: רוב חללה. שאין מתחשבים בחיתוך הדופן, אלא רק בפסיקתו של רוב חלל הקנה.

ההיא פסוקת הגרגרת דאתיא לקמיה דרב.

יתיב רב, וקא בדיק לה ברוב עוביה.

אמרו ליה רב כהנא ורב אסי לרב: הרי לימדתנו רבינו שיש לבדוקה ברוב חללה?

שדריה שלח רב לאותה פסוקת הגרגרת שהובאה לפניו ובדקה ברוב עוביה, לקמיה דרבה בר בר חנה.

בדקה רבה בר בר חנה ברוב חללה, ומצא שלא נפסק רוב החלל, ואכשרה!

וזבן מינה רבה בר בר חנה בתליסר איסתי פשיטי [בשלוש עשרה סלעי מדינה, שהם סלעים פשוטים וקלים] בישראל. דהיינו, קנה רבה בר בר חנה בשר מבהמה זו כדי לאכול ממנה בעצמו.

ותמהה הגמרא: והיכי עביד רבה בר בר חנה הכי?

והתניא: חכם שטימא — אין חבירו רשאי לטהר. ואם חכם אחד אסר, אין חבירו רשאי לחתיר. (28)

27. דהיינו, שגם אם ניקב מיעוט בחלל הקנה, אלא שיחד עם החיתוך בעובי הדופן של הקנה יש כאן רוב הקנה שנחתך, הרי היא טריפה. אבל, אם היה החיתוך בעובי הדופן בלי שניקב חלל הקנה כלל, הרי גם אם בסך הכל יש כאן חיתוך ברוב הקנה, אין הבהמה טריפה, כיוון

28. במסכת עבודה זרה [ז א] שנינו: תנו רבנן: